
ТЕОРЕТИЧНА ЕКОЛОГІЯ

УДК 504.064

DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.5-56.16>

ЕКОСИСТЕМИ КРИМСЬКИХ ГІР ТА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Руденко С.В.¹, Руденко В.П.², Руденко С.С.³, Пахомов О.Є.¹

¹Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
пр. Гагаріна, 72, 49010, м. Дніпро

²Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, 58002, м. Чернівці

³Донецький національний університет імені Василя Стуса
вул. 600-річчя, 21, 21021, м. Вінниця

rudenkostepan@gmail.com, v.rudenko@chnu.edu.ua, rudenko.prof.eco@gmail.com, a.pakhomov@i.ua

Стверджується, що серед чотирнадцятих провінційних екосистем України Кримська гірська та Українські Карпати займають особливе місце. З одного боку, вони іменуються як гірські провінційні екосистеми, а з другого боку, поряд зі Східно-Європейською рівниною, відносяться до біомів рівня країн. Аргументується, що на рівні вищих ієрархічних таксонів екосистеми Кримської гірської провінції та Українських Карпат досліджені більш-менш задовільно, а на рівні таксонів низького рангу – біогеоценозних екосистем, що включають у себе парцелярні та консорційні комплекси і які охоплюються фізико-географічними районами, комплексні екологічні вишукування ще потребують значної активізації. Йдеться про розробку, як стверджував академік М.А. Голубець, «скрупульозного екологічного кадастру кожної ландшафтної екосистеми, кожної використовуваної ділянки біогеоценотичного покриву, визначення їх первинних і вторинних екологічних потенціалів». Обґрунтовується, що скрупульозний екологічний кадастр екосистем повинен обов'язково включати в себе достовірну оцінку інформацію про їх територію (акваторію), населення та природно-ресурсний потенціал (ПРП). Авторами кількісно визначена величина і структура потенціалу території (акваторії), населення та ПРП на рівні 39 первинних біогеоценозних екосистем – фізико-географічних районів Кримських гір та Українських Карпат та здійснений їх порівняльний аналіз. Доводиться, що за абсолютною величиною потенціалу території (акваторії) населення та ПРП переважають екосистеми Українських Карпат над екосистемами Кримських гір. Йдеться про Передкарпатську височину, Зовнішньо-Карпатську області чи Чоп-Мукачівський, Надвірнянсько-Печеніжинський, Вашковецько-Глибоцький, Невицько-Чинадіївський, Мостисько-Яворівський, Верхньоосвітсько-Верхньобистрицький, Славсько-Сколівський, Старосамбірсько-Східницький та інші райони. У той же час за відносними показниками, зокрема, за величиною потенціалу тріади на одиницю площі екосистеми Кримських гір значно випереджають екосистеми Українських Карпат. Так, найбільш потужні екосистеми районного рівня – Нижньочорноріченська, Бахчисарайсько-Перовська, Середньосалгирсько-Зуйська, Балаклавсько-Ялтинська Кримських гір є територіально значно більш продуктивними ніж Чоп-Мукачівська, Невицько-Чинадіївська, Вашковецько-Глибоцька чи Надвірнянсько-Печеніжинська екосистеми Українських Карпат. Обґрунтовується, що ресурсний потенціал екосистем Кримських гір та Українських Карпат, оцінений на рівні таксонів низького рангу – парцелярних та консорційних комплексів (первинних природних районів), є надійною основою для розробки перспективних планів збалансованого розвитку природокористування. *Ключові слова:* Кримські гори, Українські Карпати, біогеоценозні екосистеми, потенціал території, населення, природних ресурсів, екологічний кадастр.

Ecosystems of Crimean Mountains and Ukrainian Carpathians: a comparative analysis. Rudenko S., Rudenko V., Rudenko S., Pakhomov O.

It is stated that, among 14 provincial ecosystems of Ukraine, the Crimean Mountains and the Ukrainian Carpathians are in a class of their own. On the one hand, they are referred to as mountainous provincial ecosystems, on the other – along with the East-European Plain they fall into biomes of the country level. It is argued that, at a level of the high hierarchical taxons, the ecosystems of the Crimean Mountains Province and the Ukrainian Carpathians are rather deeply characterized, while at a level of those of low rank, i.e., bio-geo-cenotic ecosystems that include parcel and consortium complexes and are covered by physic-geographical rayons, their complex ecological study still requires serious activation. According to Academician M.A. Holubets, here we should speak of the development of “scrupulous ecological cadastre of each landscape ecosystem, each used land area of bio-geo-cenotic cover, and of disclosure of their primary and secondary ecological potentials”. It is substantiated that scrupulous ecological cadastre should invariably include reliable estimative information on their territory (water area), population, and nature-resource potential (NRP). The authors have already quantitatively defined the value and the structure of the territory (water area) potential at the level of 39 primary bio-geo-cenotic ecosystems – physic-geographical rayons of the Crimean Mountains and the Ukrainian Carpathians, and conducted respective comparative analysis. It has been proved that, in terms of the absolute value of the potential of territory (water area), population and NRP, the ecosystems of the Ukrainian Carpathians prevail over those of the Crimean Mountains. This is the case of the Pre-Carpathian Upland Oblast and the External Carpathian Oblast, as well as of the Chop-Mukachevo, Nadvirna-Pechenihy, Vashkivtsi-Hlyboka, Nevytsko-Chynadiivskyy, Mostyska-Yavoriv, Upper Osvitsko-Upper Bystrytsia, Slavsko-Skolivskyy, Starosambirskyy-

Skhidnytskyu, and other rayons. At the same time, with regard to relative indicators, in particular, those of the value of the potential of the ternary per unit of the area, the ecosystems of the Crimean Mountains significantly surpass those of the Ukrainian Carpathians. For example, the most powerful Crimean Mountain rayon-level ecosystems, such as Lower Chornorichenska-Perovska, Balaklava-Yalta ecosystems are territorially much more productive than those of Chop-Mukachevo, Nevytsko-Chynadiivska, Vashkivtsi-Hlyboka or Nadvirna-Pechenihi in the Ukrainian Carpathians. It is substantiated that the resource potential of ecosystems of the Crimean Mountains and the Ukrainian Carpathians estimated at a level of low-rank taxons – parcel and consortium complexes (primary natural rayons) shall be a reliable basis for the development of the long-term plans of sustainable development of nature use. *Key words:* Crimean Mountains, Ukrainian Carpathians, bio-geo-cenotic ecosystems, potential of the territory, population and nature resources, ecological cadastre.

Постановка проблеми та її актуальність. Серед чотирнадцятих провінційних екосистем України Кримська гірська та Українські Карпати займають особливе місце. З одного боку, їх іменують як гірські провінційні екосистеми, а з другого боку, поряд зі Східно-Європейською рівниною, відносять до біомів рівня країн [1; 2]. І якщо на рівні цих вищих ієрархічних таксонів екосистеми Кримської гірської провінції та Українських Карпат досліджені більш менш задовільно, то на рівні таксонів низького рангу – біогеоценозних екосистем, що включають у себе парцелярні та консорційні комплекси і які охоплюються фізико-географічними районами, комплексні екологічні вишукування потребують значної активізації. Йдеться про розробку, як стверджував академік М.А. Голубець, «скрупольозного екологічного кадастру кожної ландшафтної екосистеми, кожної використовуваної ділянки біогеоценотичного покриву, визначення їх первинних і вторинних екологічних потенціалів, втрат первинних екологічних потенціалів у процесі експлуатації і пошук способів їх відновлення, збереження та сталого використання» [2, с. 162]. На нашу думку, такий «скрупольозний екологічний кадастр» екосистем повинен обов'язково включати в себе достовірну оцінку інформацію про їх територію (акваторію), населення та природно-ресурсний потенціал (ПРП).

Аналіз останніх наукових публікацій та методика досліджень. Вивчення потенціалу екосистем, екорегіонів є предметом наукового пошуку М.А. Голубця [1], М.Д. Гродзинського [3; 4], В.М. Петліна [5], П. Клампа [8], Р. Деардена [9], Дж.А. Дірінгера [10], Р.Т.Т. Формана [11], Т.Р. Герцога [12] та інших дослідників. Разом з тим комплексна оцінка тріади-території (акваторії) – населення – ПРП екосистем загалом і їх низького таксономічного рангу – біогеоценозних екосистем, фізико-географічних (природних) районів, зокрема, залишається малодослідженою проблемою. Виходячи з цього, висвітлення результатів оцінки території (акваторії), населення та ПРП по біогеоценозних екосистемах – фізико-географічних районах (таксонах низького рангу) Кримських гір та Українських Карпат – **основна мета нашої публікації.**

Чисельність населення природних районів (біогеоценозних екосистем) Кримських гір та Українських Карпат обчислювалась за матеріалами офіційної статистики передвоєнного (2012 р.) періоду картографічним методом [6]. Для цього картосхема екора-

йонів (фізико-географічних районів) [7] накладалась на карту щільності населення України в розрізі адміністративних районів в масштабі 1:750000. Кількість мешканців екорайонів, межі яких розчленовували той чи інший адміністративний район, оцінювалась методом палетки за картографічними щільності населення адміністративних районів.

Природно-ресурсний потенціал екорегіонів держави проіндексований нами у цінах 2015-2021 рр. [13]. У зв'язку з масовими еміграційними потоками українців, спричинених воєнними лихоліттями, населення як і територія (акваторія), природно-ресурсний потенціал подані в табл. 1 у відсоткових показниках, що з одного боку, дозволяє їх порівнювати між собою, а з другого боку, відносні величини у більшій мірі (ніж абсолютні) згладжують вплив нестабільних процесів сьогодення (див. табл. 1).

Виклад основного матеріалу. Подані в табл. 1 оцінкові матеріали, дають можливість визначити величину потенціалу тріади: території, населення, природно-ресурсного потенціалу порівнюваних екорегіонів. Українські Карпати, займаючи в 9 разів більшу територію, в 3,8 рази перевищують показники величини сумарного потенціалу Кримських гір.

Серед десяти екосистем обласного рівня за величиною території (акваторії), населенням та ПРП оцінювані таксони розмістилися у такому порядку (від найбільших до найменших показників): Передкарпатська височинна область, Зовнішньо-Карпатська, Передгірно-Кримська, Вулканічно-міжгірно-улоговинна, Полонинсько-Чорногірська, Закарпатська низовинна, Вододільно-Верховинська, Гірсько-Кримська, Південнобережно-Кримська та Мармароська область. Співвідношення за величиною сумарного потенціалу між Передкарпатською височинною та Мармароською областями як 33,8 до 1,0, у тому числі: за площею цих екосистем – 34,3 до 1,0, населенням – 79,0 до 1,0, ПРП як 23,0 до 1,0. Якщо ж порівнювати Передкарпатську височинну область з найпотужнішою у Кримських горах Передгірно-Кримською областю, то за розмірами території (акваторії) вони різняться між собою як 6,2 до 1,0, за кількістю населення – відповідно, як 2,2 до 1,0 і, нарешті, за величиною ПРП, як 2,9 до 1,0.

Не менш цікавими і важливими є оцінкові показники потенціалу тріади на рівні біогеоценозних екосистем (фізико-географічних районів) Кримських гір та Українських Карпат. З 49 таких біогеоценозних екосистем до десятки найбільших (в порядку

**Територія, населення та природно-ресурсний потенціал
екосистем Кримських гір та Українських Карпат**

Природні країни (біоми), провінційні екосистеми, природні області та райони	Територія (акваторія)		Населення, %	ПРП, %
	тис.км ²	%		
1	2	3	4	5
Кримські гори	4,10	0,70	2,82	1,90
Кримська гірська провінційна екосистема	4,10	0,70	2,82	1,90
I. Передгірно-Кримська область	2,20	0,40	1,78	0,80
<i>Райони:</i> 1. Качинсько-Альмінський	0,24	0,05	0,06	0,06
2. Середньосалгирсько-Зуйський	0,79	0,14	0,35	0,21
3. Василівсько-Старокримський	0,20	0,04	0,02	0,18
4. Нижньочорноріченський	0,22	0,04	0,79	0,12
5. Бахчисарайсько-Перовський	0,43	0,08	0,52	0,12
6. Білогірсько-Курський	0,32	0,05	0,04	0,11
II. Гірсько-Кримська область	1,40	0,20	0,31	0,80
<i>Райони:</i> 7. Верхньочорноріченський	0,19	0,03	0,03	0,13
8. Верхньокачинський	0,37	0,05	0,01	0,22
9. Верхньосалгирський	0,30	0,04	0,06	0,17
10. Верхньоіндольський	0,31	0,05	0,10	0,16
11. Айпетринсько-Карабіяїнський	0,23	0,03	0,11	0,12
III. Південнобережно-Кримська область	0,50	0,10	0,73	0,30
<i>Райони:</i> 12. Південнокрутосхилловий	0,34	0,07	0,22	0,08
13. Балаклавсько-Ялтинський	0,10	0,02	0,38	0,10
14. Алуштинсько-Судацький	0,06	0,01	0,13	0,12
Українські Карпати	38,20	6,30	8,16	6,40
I. Передкарпатська височинна область	13,70	2,20	3,96	2,30
<i>Райони:</i> 1. Мостисько-Яворівський	2,24	0,36	0,40	0,17
2. Добромільсько-Самбірський	1,36	0,22	0,30	0,24
3. Дрогобицько-Меденицький	1,06	0,17	0,33	0,14
4. Стрийсько-Жидачівський	1,27	0,20	0,29	0,30
5. Долинсько-Калуський	1,24	0,20	0,29	0,30
6. Завійсько-Ямницький	1,06	0,17	0,24	0,22
7. Надвірнянсько-Печеніжинський	1,56	0,25	0,84	0,23
8. Обертинсько-Гвіздецький	0,60	0,10	0,11	0,22
9. Яблунівсько-Кутський	0,79	0,12	0,16	0,14
10. Вижницько-Сторожинецький	1,28	0,21	0,25	0,16
11. Вашковецько-Глибоцький	1,24	0,20	0,73	0,19
II. Зовнішньо Карпатська область	8,20	1,40	1,23	1,20
<i>Райони:</i> 12. Старосамбірсько-Східницький	1,72	0,29	0,32	0,22
13. Вигодсько-Битківський	0,76	0,13	0,12	0,24
14. Космацько-Виженський	0,99	0,17	0,18	0,19
15. Славсько-Сколівський	1,75	0,30	0,17	0,36
16. Верхньоосвіцько-Верхньобистрицький	2,19	0,38	0,35	0,11
17. Криворівнянсько-Дихтинецький	0,79	0,13	0,09	0,08
III. Вододільно-Верховинська область	3,70	0,60	0,36	0,70
<i>Райони:</i> 18. Турківсько-Опорецький	1,10	0,18	0,08	0,14
19. Торунсько-Лопухівський	0,98	0,16	0,13	0,17

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
20. Ясінянський	0,32	0,05	0,04	0,04
21. Ворохтянсько-Путильський	0,38	0,06	0,02	0,11
22. Ужоцько-Жденівський	0,29	0,05	0,02	0,11
23. Воловецько-Колочавський	0,63	0,10	0,07	0,13
IV. Полонинсько-Чорногірська область	5,20	0,90	0,58	0,70
Райони: 24. Стужинсько-Рунський	0,71	0,13	0,06	0,38
25. Боржавсько-Краснянський	1,58	0,27	0,25	0,08
26. Свидовецько-Чорногірський	2,02	0,35	0,23	0,18
27. Гринявсько-Яровицький	0,89	0,15	0,04	0,06
V. Мармароська область	0,40	0,10	0,05	0,10
Райони: 28. Рахівсько-Чивчинський	0,40	0,10	0,05	0,10
VI. Вулканічно-міжгірно-улоговинна область	4,40	0,70	0,96	0,80
Райони: 29. Невицько-Чинадіївський	1,98	0,32	0,50	0,28
30. Туріївсько-Свалявський	0,75	0,12	0,11	0,19
31. Угольсько-Нересницький	0,63	0,09	0,12	0,05
32. Хустсько-Солотвинський	0,75	0,12	0,18	0,19
33. Іршавський	0,29	0,05	0,05	0,09
VII. Закарпатська низовинна область	2,60	0,40	1,02	0,60
Райони: 34. Чоп-Мукачівський	2,52	0,39	1,00	0,57
35. Берегівсько-Мужієвський	0,08	0,01	0,02	0,03
Україна	603,7	100,0	100,00	100,0

спадання) за величиною потенціалу відносяться: Чоп-Мукачівський, Надвірнянсько-Печеніжинський, Вашковецько-Глибоцький, Невицько-Чинадіївський, Нижньочорноріченський (Кримські гори), Мостисько-Яворівський, Верхньоосвіцько-Верхньобистрицький, Славсько-Сколівський, Старосамбірсько-Східницький, Долинсько-Калуський райони. Найбільші за величиною потенціалу тріади в Українських Карпатах і Кримських горах, відповідно, Чоп-Мукачівський і Нижньочорноріченський райони співвідносяться між собою за площею як 11,5 до 1,0, за кількістю населення, як 1,3 до 1,0, за величиною ПРП, як 4,8 до 1,0.

Найменшим потенціалом тріади характеризується (у порядку спадання) такі біогеоценозні екосистеми-райони, як: Рахівсько-Чивчинський, Василівсько-Старокримський, Білогірсько-Курський, Верхньочорноріченський, Ворохтянсько-Путильський, Іршавський, Ужоцько-Жденівський, Качинсько-Альминський, Ясінянський та Берегівсько-Мужієвський. Співвідношення найменш потужних за величиною потенціалу тріади таксонів низького рангу Кримських гір та Українських Карпат, а саме Качинсько-Альминського, і Берегівсько-Мужієвського районів – таке: за територією (акваторією), як 3 до 1, за кількістю населення, як 3 до 1, за величиною ПРП, як 2 до 1.

Отже, як видно із результатів проведеного аналізу, за абсолютною величиною потенціалу тери-

торії (акваторії), населення та ПРП переважають екосистеми Українських Карпат над екосистемами Кримських гір. Проте, за відносними показниками, наприклад, за територіальною продуктивністю – величиною потенціалу тріади на одиницю площі екосистеми Кримських гір значно випереджають відповідні таксони Українських Карпат. Так, зокрема територія Кримської гірської провінційної екосистеми майже в 2,4 рази є більш продуктивною за ресурсним потенціалом ніж гірська провінційна екосистема Українських Карпат. Це ж стосується і всіх трьох кримських екосистем обласного рівня, які порівнюються з сімома екосистемами карпатських областей. Аналогічну закономірність маємо і на рівні біогеоценозних екосистем – фізико-географічних районів. Візьмемо, для прикладу, найбільш потужні екосистеми районного типу. Нижньочорноріченська, Бахчисарайсько-Перовська, Середньосалгирсько-Зуйська чи Балаклавсько-Ялтинська (всі в Кримських горах) значно територіально є більш продуктивними, ніж Чоп-Мукачівська, Невицько-Чинадіївська, Вашковецько-Глибоцька чи Надвірнянсько-Печеніжинська. Це пов'язано, з одного боку, з південним розміщенням екосистем, а, з другого боку, з більш інтенсивним рівнем господарського освоєння ресурсного потенціалу Кримських гір у порівнянні з Українськими Карпатами.

Висновки. Проведені оцінкові дослідження території (акваторії), населення та природно-ресурсного потенціалу на рівні таксонів низького рангу – біогеоценозних екосистем, що охоплюються парцелярними та консорційними комплексами і відповідають фізико-географічним районам Кримських гір та Українських Карпат, дозволяють зробити такі узагальнення:

1. Територія (акваторія), населення та природно-ресурсний потенціал екосистем є основою їх «скрупольозного екологічного кадастру», фундаментом «визначення їх первинних і вторинних екологічних потенціалів» для їх сталого використання.

2. За абсолютною величиною потенціалу території (акваторії), населення та ПРП переважають екосистеми Українських Карпат над екосистемами Кримських гір. Йдеться про Передкарпатську височину, Зовнішньо-Карпатську області чи Чоп-Мукачівський, Надвірнянсько-Печеніжинський, Вашковецько-Глибоцький, Невицько-Чинадіївський, Мостисько-Яворівський, Верхньоосвіцько-Верхньобистрицький,

Славсько-Сколівський, Старосамбірсько-Східницький та інші райони.

3. У той же час за відносними показникам, зокрема, за величиною потенціалу тріади на одиницю площі екосистеми Кримських гір значно випереджають екосистеми Українських Карпат. Так, для порівняння, найбільш потужні екосистеми районного рівня – Нижньочорноріченська, Бахчисарайсько-Перовська, Середньосалгирсько-Зуйська чи Балаклавсько-Ялтинська Кримських гір є територіально значно більш продуктивними ніж Чоп-Мукачівська, Невицько-Чинадіївська, Вашковецько-Глибоцька чи Надвірнянсько-Печеніжинська екосистеми Українських Карпат.

4. Ресурсний потенціал екосистем Кримських гір та Українських Карпат, оцінений на рівні таксонів низького рангу – парцелярних та консорційних комплексів (первинних природних регіонів), є надійною основою для розробки перспективних планів збалансованого розвитку природокористування.

Література

1. Голубець М.А. Екосистемологія. Львів: Поллі. 2000. 316 с.
2. Голубець М.А., Марискевич О.Г., Крок Б.О., Козловський М.П., Башта А.-Т.В., Гнатів П.С., Гринчак М.М., Шпаківська І.М., Яворницький В.І. Екологічний потенціал наземних екосистем. Львів: Поллі, 2003. – 180 с.
3. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія. У 2-х т. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2005. Т. 1. 431 с.
4. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія. У 2-х т. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2005. Т. 2. 503 с.
5. Петлін В.М. Синергетичні залежності в організації природних територіальних систем. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. 2013. 396 с.
6. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2012 року. К.: Державна служба статистики України. 2012. 112 с.
7. Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М., Шищенко П.Г. Удосконалена схема фізико-географічного районування України. Укр. геогр. журн. 2003. № 1. С. 16-20.
8. Clamp P. The landscape evaluation controversy. *Landscape Research*. 1981. Vol. 16. P. 13-15.
9. Dearden P. Factors influencing landscape preferences: an empirical investigation. *Landscape Planning*. 1984. Vol. 11. P. 293-306.
10. Dearinger J.A. Measuring preferences for natural landscapes. *Journal of the Urban Planning and Development Division*. 1979. Vol. 105. P. 63-80.
11. Forman R.T.T. *Land Mosaics: The ecology of landscapes and regions*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. 1995. 632 p.
12. Herzog T.R. A cognitive analysis of preferences for waterscapes. *Landscape Perception. Readings in Environmental Psychology / Amita Sinha (ed.)*. London: Academic Press, 1995. P. 47-63.
13. Rudenko S., Rudenko V. Nature-resource potential of natural regions of Ukraine in present-day figures. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*, 2023. Випуск 6(51). С. 84-89.